

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету
міжнародних економічних
відносин та туристичного
бізнесу
Тетяна МІХАЙЛИШЕНКО

“30” серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Міжнародні відносини та світова політика»

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма: «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

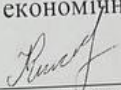
Протокол від "29" серпня 2023 року № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Непрядкіна Наталія Василівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Протокол від "28" серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис) Казакова Н.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини»

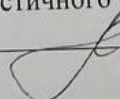
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи)

(підпис) Казакова Н.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від "29" серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис) Григорова-Беренда Л.І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Міжнародні відносини та світова політика**» складена відповідно до освітньо-професійних програм

«Міжнародні економічні відносини»,

«Міжнародні економічні відносини»

підготовки бакалавра

за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знань про особливості наукового розуміння й трактування найважливіших явищ і процесів у міжнародних відносинах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування таких загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- формування таких фахових компетентностей:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та

світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин - 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	

32 год.	12 год. (з них 4 аудиторних, 8 дистанційних)
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
42 год.	78 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів:

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих

складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

1. Формування теорій міжнародних відносин

Наукова природа теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин у системі суспільних наук. Закономірності міжнародних відносин. Методологічні основи й методи дослідження. Проблема методу в дослідженні міжнародних відносин. Особливості теоретичного та емпіричного рівнів дослідження. Поняття і категорії теорії міжнародних відносин. Проблеми формування понятійно-категорійної системи. Загальнонаукові (інструментальні) поняття і категорії. Співвідношення категорій “міжнародні відносини”, “міжнародна політика” і “світова політика”. Теоретичні школи в дослідженні міжнародних відносин: реалізм і неореалізм, лібералізм і неолібералізм, неомарксистський і постмодерністський підходи тощо. Шляхи розвитку теорії міжнародних відносин у ХХІ столітті.

2. Учасники міжнародних відносин

Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найпоширеніші означення суспільних одиниць, що беруть участь у міжнародних відносинах: суб’єкт міжнародних відносин, сторона, учасник, актор, фактор. Класифікація та характеристика суб’єктів міжнародних відносин. Дилема суб’єктності: позиції етатизму й транснаціоналізму. Ідея біфуркації міжнародних відносин у концепції Жд. Розенау. Найважливіші ознаки учасників міжнародних відносин. Місце держави у системі міжнародних відносин. Критерії державності. Урядові й неурядові організації як учасниці міжнародних відносин.

3. Цілі, інтереси й засоби учасників міжнародних відносин

Інтереси, потреби, цілі та мотивація дій учасників міжнародних відносин. Суспільні інтереси, інтереси нації і держави: зміст, структура, співвідношення. Національно-державний інтерес. Безпека і виживання як основа національно-державного інтересу. Позиції Г. Моргентхау та Р. Арона. Психологічний та операційний підходи до розуміння інтересів учасників міжнародних відносин. Типологія інтересів. Національні та універсальні інтереси в міжнародних відносинах. Декларативні та реальні інтереси держав. Типологія інтересів за різними критеріями. Співвідношення інтересів і цілей. Типологія цілей. Особливості ухвалення рішень учасниками міжнародних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила. Стратегія

як встановлення співвідношення між цілями і засобами в міжнародних відносинах.

4. Види та форми міжнародних відносин

Видова структура міжнародних відносин. Проблеми ієрархічного рангування видів. Моделі видової структури міжнародних відносин. Позиції Я. П'єтрася та Г. Моргентау. Поняття "зовнішня політика". Інтерпретації. Зовнішньополітичні відносини. Типи зовнішньої політики держави. Концептуальні схеми Й. Беллєрса та Дж. Розенау. Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Стратегії зовнішньополітичної діяльності. Засоби здійснення політики в міжнародному середовищі. Моделі зовнішньої політики. Математична інтерпретація П. Мак-Гоуєна. Фактори зовнішньої політики. Поняття "дипломатичні відносини". Зміст і функції дипломатії. Форми дипломатичної діяльності: спеціальні місії, постійні представництва, конференції, міжнародні організації. Поняття "міжнародні еко-номічні відносини". Особливості суб'єктності в міжнародних економічних відносинах. Світова економіка. Типи міжнародних економічних відносин: виробнича кооперація, торгівля, валютно-фінансові операції. Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна.

5. МВ і зовнішня політика держави

Глобальна конструкція світової політичної системи: реальність і тенденції розвитку. Світова сукупність країн (держав) за сучасних умов, їх геополітична диференціація та ієрархія. Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи, форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність. Функції світової політики держави. Поняття військової могутності. Відмінність між поняттями "міжнародний порядок" і "світовий порядок". Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Моделі й фактори зовнішньої політики. Поняття дипломатичних відносин.

6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем

Класифікація й характеристика міжнародних систем. Історичний розвиток міжнародних систем. Основні характеристики Вестфальської системи. Особливості Віденської міжнародної системи. Проблема перебудови міжнародних відносин після першої світової війни Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська міжнародна система. Формування сучасної міжнародної системи. Процес розвитку міжнародних

систем. Особливості формування сучасної міжнародної системи. Сучасні міжнародні системи у мовах глобалізації. Глобальні і регіональні міжнародні системи. Підходи до дослідження міжнародних систем. Глобальна система та регіональні підсистеми міжнародних відносин. Розпад колоніальних систем. Країни, що визволилися, у світовій політиці.

7. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин

Політичні та правові механізми реалізації міжнародних відносин. Специфіка взаємодій держав у межах міжнародних організацій. Принципи міжнародного права. Взаємозв'язок права і моралі в міжнародних відносинах. Дискусія щодо регулятивної ролі права в міжнародних відносинах. Значення моралі і релігії у сучасних міжнародних відносинах. Мораль та етика в міжнародному середовищі. Ідея універсальної моралі в міжнародних відносинах. Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. Культурний плюралізм. Релігія та ідеологія. Проблема рас та цивілізацій. Дискусії навколо концепції С. Хантігтона.

8. Міжнародні політичні відносини. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики

Глобальна конструкція світової політичної системи: реальність і тенденції розвитку. Світова сукупність країн (держав) за сучасних умов, їх геополітична диференціація та ієрархія. Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи, форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних політичних відносин: міжурядові та неурядові. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність.

9. Міжнародні економічні відносини

Економічна діяльність як особлива сфера суспільних відносин. Міжнародна економічна система як підсистема міжнародної системи. Розвиток міжнародних економічних відносин у Стародавньому світі, Середньовіччі, у Новий час, міжвоєнний період, у другій половині ХХ ст. Суб'єкти (актори) міжнародних економічних відносин. Держави як учасниці міжнародних економічних відносин. Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтеграційні економічні процеси. Глобалізація економічних відносин.

10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації

Культура як суспільне явище. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Вестернізація та її вплив на національну культуру. Крос-культурний аналіз у міжнародних відносинах. Урахування особливостей

політичної та правової культури в системі міжнародних відносин. Релігія як носій культурних цінностей та одна з форм культури. Визначення ролі релігійного фактора в сучасному світі. Зростання впливу церкви та релігії на суспільне життя в переломний момент історії наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Вплив світових релігій на суспільну свідомість. Світовий інформаційний простір. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Міжнародні інформаційні відносини на міжурядовому, неурядовому та міжособистісному рівнях. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Світовий інформаційний ринок. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни.

11. Регіон у системі міжнародних відносин

Регіональна підсистема міжнародних відносин. Зовнішня регіональна політика. Поняття “регіон” у сучасній науці. Територіально-географічні, соціально-економічні, військово-політичні, культурно-цивілізаційні, демографічні, історичні та інші критерії регіону. Значення критерію “віртуальність” у теоретичному осмисленні феномена “регіон”. Географічний детермінізм. Поняття “регіон” за Л. Канторі і С. Спігелом. Регіон як район світу, що включає в себе географічно близькі держави, які створюють у міжнародних справах взаємопов’язані об’єднання. Комплексний підхід до визначення поняття “регіон” і його ролі в зовнішній політиці держави. Регіон як субнаціональна спільність і його роль у міжнародних зв’язках держави. Регіон як транснаціональна спільність. Макро- і мегарегіони. Класифікація регіону Г. Розмана: макрорегіон, мікрорегіон, регіональне ядро, силовий регіон, регіон – плавильний котел.

12. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Співробітництво України з Європейським Союзом: проблеми та перспективи. Партнерство України з Північноатлантичним альянсом. Україна в миротворчих операціях ООН. Україна в системі міжнародних економічних відносин. Місце і роль України у світовому інформаційному середовищі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Формування теорій міжнародних відносин	10	2	2			6	8	2				6
Тема 2. Учасники	4	2	2				8	2				6

міжнародних відносин												
Тема 3. Цілі, інтереси й засоби учасників міжнародних відносин	2	2				8	2					6
Тема 4. Види та форми міжнародних відносин	10	2	2			6	8	2				6
Тема 5. МВ і зовнішня політика держави	10	2	2			6	8	2				6
Тема 6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем	12	4	2			6	8	2				6
Тема 7. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин	2	2				6						6
Тема 8. Міжнародні політичні відносини. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики	12	4	2			6	6					6
Тема 9. Міжнародні економічні відносини	2	2				6						6
Тема 10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації	2	2				6						6
Тема 11. Регіон у системі міжнародних відносин	12	4	2			6	8					8
Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах	12	4	2			6	10					10
Усього годин	90	32	16			42	90	12				78

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування теорій міжнародних відносин	2
2	Учасники міжнародних відносин	2
3	Види та форми міжнародних відносин	2
4	МВ і зовнішня політика держави	2
5	Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем	2
6	Міжнародні політичні відносини. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики	2
7	Регіон у системі міжнародних відносин	2
8	Україна в сучасних міжнародних відносинах	2
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи денна ф/н

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Формування теорій міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
2	Види та форми міжнародних відносин. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
3	МВ і зовнішня політика держави Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
4	Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
5	Міжнародні політичні відносини. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
6	Регіон у системі міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
7	Україна в сучасних міжнародних відносинах Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
	Разом	42

заочна ф/н

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Формування теорій міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
2	Учасники міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
3	Цілі, інтереси й засоби учасників міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
4	Види та форми міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
5	МВ і зовнішня політика держави Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
6	Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
7	Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою	6

	підготовки до підсумкового семестрового контролю	
8	Міжнародні політичні відносини. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
9	Міжнародні економічні відносини Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
10	Міжнародні відносини у сфері культури та інформації Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	6
11	Регіон у системі міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	8
12	Україна в сучасних міжнародних відносинах Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	10
	Разом	78

6. Індивідуальні завдання

У поточному навчальному семестрі виконання студентами індивідуального завдання не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Лекція як поєднання словесних, наочних, індуктивних, дедуктивних, пояснювально-ілюстративних методів навчання, бесіди, дискусії.

Практичне заняття як поєднання методу кейсів, проблемного підходу, евристичного, дослідницького та проектного методів.

Застосування інтерактивних засобів навчання через використання навчальної платформи LMS Moodle та Zoom, а також їхніх можливостей, зокрема: інтерактивні технології кооперативного та колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань, робота в малих групах, діалог, синтез думок, спільний проект, пошук інформації, кейс-метод, дискусія, дебати.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Контрольні заходи здійснюються з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення й здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (екзамену). Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування тощо. Результати поточного контролю (поточна

успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, а також на семінарських підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- експрес-опитування;
- дискусія.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Сума балів, які студент денної та дистанційної форм навчання може набрати протягом навчального семестру, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється по завершенню курсу на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану в строки, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного й підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 6-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання підсумкових завдань складає 40 балів.

Поточний контроль – 60 балів, з них:

- 20 балів (поточний тестовий контроль);
- 20 балів (активна робота на семінарських заняттях);
- 20 балів (підготовка 4 презентацій із доповіддю за зазначеними темами, кожна з яких має вагу в 5 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів, з них:

- 10 балів (теоретичне питання: студент надає обґрунтовану відповідь на теоретичне питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів);
- 10 балів (надати визначення 2 поняттям, кожне з яких має вагу в 5 балів);
- 20 балів (10 тестових питань по 2 бали).

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну правильну відповідь)

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили**, що унеможлиблює відвідування ЗВО, здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну правильну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародні відносини та світова політика», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/moodle/mod/quiz/view.php?id=117835>.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
T1-T5	T6-T12	Разом		
20	40	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 20 балів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Поточний контроль – 60 балів, з них:

- 20 балів (поточний тестовий контроль);
- 20 балів (активна робота на семінарських заняттях);
- 20 балів (підготовка 4 презентацій із доповіддю за зазначеними темами, кожна з яких має вагу в 5 балів).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література Основна література

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
2. Міжнародні відносини та світова політика : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни (для студентів напряму підготовки 6.030203 «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання) / Григорова-Беренда Л. І., Непрядкіна Н. В., Шуба М. В. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 24 с.
3. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / В.А. Манжола, В.Ю. Крушинський, С.П. Галака та ін. ; за ред. В.А. Манжоли ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2014. 662 с.
4. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2016. 540 с.
5. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин. – К. : Знання, 2012. 246 с.
6. Загальна теорія політики: Навчальний посібник. / Герасимчук Т.Ф. Киридон А.М., Троян С.С. К.: ВД«Кондор» , 2017. 226 с.
7. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 464 с.
8. Міжнародні системи і глобальний розвиток / підручник Кер.авт.колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжоли. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 606 с.
9. Viotti Paul R. International relations and world politics / Paul R. Viotti and Mark V. Kauppi. 5th ed. Pearson, 2013. 550 pp.

Допоміжна література

1. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : навч. посіб. К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
2. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.
3. Кельзен Г. Про сутність і цінність демократії / Переклад з німецької О. Мокровольський. К.: ВНТЛ-Класика, 2013. 139 с.
4. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. К., 2012. 759 с.
5. Стройко Т.В. Міжнародні організації: навч. посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2018. 250 с.
6. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник / за заг. ред. Лютак О.М. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 376 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Інституту міжнародної економіки (США). URL: <http://www.iie.com>.
2. Офіційний сайт Інституту світової економіки (Німеччина). URL: <http://www.uni-kiel.de/ifw>.

3. Офіційний сайт Баз даних «Статистика СНД». URL: <http://www.cisstat.com>.
4. Офіційний сайт журналу World Economics (Німеччина). URL: <http://www.world economics journal.com>.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
7. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). URL: <http://www.unctad.org>.
8. Офіційний сайт Європейського союзу. . URL: <http://europa.eu>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється згідно з наказами / розпорядженнями ректора або за змішаною формою навчання (дистанційно, за затвердженим розкладом занять): на платформі Zoom проводяться всі лекційні / практичні заняття, а також дистанційно на платформі Moodle.